

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., právnej veci žalobcu: **C. a.s.**, so sídlom H., IČO: X., právne zastúpeného JUDr. J., advokátom v P., proti žalovanému: **Slovenská obchodná inšpekcia**, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, Prievozská č. 32, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. P/0232/07/07 zo dňa 30.10.2007, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2S 1/08-71 zo dňa 2.4.2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2S 1/08-71 zo dňa 2.4.2009 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného správneho orgánu P/0232/07/07 zo dňa 30.10.2007 a prvostupňové rozhodnutie Slovenskej obchodnej inšpekcie, Inšpektorátu SOI so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj č. P/0232/07/07 zo dňa 29.6.2007 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 246,86 € k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. J.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom zamietol ako nedôvodnú (§ 250j ods. 1 OSP) žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia uvedeného v záhlaví tohto rozsudku, ktorým žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutie Inšpektorátu SOI so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj č. P/0232/07/07 zo dňa 29.6.2007 o uložení pokuty žalobcovi vo výške 15 000 Sk pre porušenie povinnosti predávajúceho nekonať v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o ochrane spotrebiteľa). O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že ich náhradu účastníkom nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného a konania mu predchádzajúceho dospel k názoru, že žaloba nie je dôvodná a rozhodnutie žalovaného je v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa.

Krajský súd konštatoval, že v predmetnej veci bolo zistené, že žalobca poskytuje ako veriteľ spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania, pričom zmluvy o poskytnutí bezúčelovej pôžičky majú charakter spotrebiteľských zmlúv, pre ktoré je charakteristické, že spotrebiteľ obsah takejto zmluvy nemôže podstatným spôsobom ovplyvniť. Uviedol, že žalovaný po posúdení podmienok zmlúv a všeobecných obchodných podmienok zistil, že žalobca pri poskytovaní spotrebiteľských úverov v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, konkrétne pri využití práva spotrebiteľa na predčasné splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou jeho splatnosti, konal spôsobom, ktorý môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe a pri ktorom sa využíva výrazná nerovnosť zmluvných strán.

Poukázal na podmienku v bode 12 Všeobecných obchodných podmienok, v zmysle ktorej „v prípade, ak klient splatí celkovú sumu pôžičky pred lehotou splatnosti, má spoločnosť právo požadovať od klienta poplatok vo výške 5% z pôžičky, minimálne vo výške 500 Sk“, ktorú žalovaný považoval za nedostatok a preukázané porušenie § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, pretože išlo o konanie, ktoré síce samo o sebe zákon nezakazuje, resp. ho priamo neupravuje, avšak samotný spôsob výkonu tohto práva je v rozpore so základnými spoločenskými, kultúrnymi alebo mravnými normami, ktoré preukázali v priebehu historického vývoja svoju nemennosť a nekorešponduje s právom spotrebiteľa,

ktoré ho oprávňuje k splateniu spotrebiteľského úveru pred lehotou jeho splatnosti v zmysle § 6 zákona o spotrebiteľských úveroch.

Dôvodil, že toto konanie žalobcu vzbudzuje predstavu o sankcii či potrestaní spotrebiteľa za to, že chce využiť právo priznané mu zákonom o spotrebiteľských úveroch, najmä s ohľadom na výšku dojednaného poplatku, ktorý sa navyše počíta z celkovej výšky pôžičky. Dodal, že takýmto spôsobom si veriteľ v konečnom dôsledku vo veľkej miere vykompenzuje sumu zodpovedajúcu úrokom, ktoré nie je od spotrebiteľa oprávnený žiadať v prípade splatenia spotrebiteľského úveru pred lehotou jeho splatnosti, poplatkami viazucimi sa k predčasnému splateniu pôžičky.

Krajský súd sa preto stotožnil so záverom žalovaného, že konanie žalobcu bolo rozporné s dobrými mravmi. Nesúhlasil sa s argumentáciou žalobcu, že dohodnutie poplatkov za predčasné splatenie spotrebiteľského úveru je bežné v bankovom sektore, pretože nič nenasvedčuje tomu, aby banková inštitúcia zaväzovala spotrebiteľa uhradiť akúsi pokutu za to, že využije svoje právo na predčasné splatenie spotrebiteľského úveru.

Proti rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolal žalobca, žiadajúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca v odvolaní uviedol, že v čase rozhodnutia žalovaného neexistovala žiadna právna úprava kompenzácie nákladov pri predčasnom splatení úveru, teda žiadna právna úprava ju neustanovovala ani výslovne nezakazovala. Krajskému súdu vytýkal, že v plnom rozsahu prevzal do odôvodnenia rozsudku argumentáciu žalovaného, že kompenzácia uplatňovaná žalobcom je pokutou za uplatnenie práva spotrebiteľa, teda je svojou povahou v rozpore s dobrými mravmi, pričom z rozsudku nie je zrejmé, kde sa vlastne začína odôvodnenie súdu ako i to, že sa pred rozhodnutím o spornej otázke v potrebnej miere neoboznámil s domácim a európskym právom upravujúcim oblasť spotrebiteľských úverov a osobitne problematiku poplatkov za predčasné splatenie úveru. Nedostatok prvostupňového rozsudku videl aj v tom, že krajský súd v odôvodnení rozsudku neuviedol jediné hmotnoprávne ustanovenie, ktorým sa pri rozhodovaní spravoval.

Vyjadril názor, že pre posúdenie predmetu sporu je okrem príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) potrebné oboznámiť sa aj vybratými ustanoveniami zákona na ochranu spotrebiteľa a zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase rozhodnutia žalovaného i krajského súdu a pre účely správneho výkladu týchto predpisov, ktoré sú transponovanými smernicami EÚ, je potrebné oboznámiť sa aj s vybranými ustanoveniami smerníc EU 87/102/EHS a EU 2008/48/ES. Vzhľadom k tomu, že rozsudok súdu necituje žiadne ustanovenie týchto predpisov, považuje ho žalobca v tomto zmysle za nepreskúmateľný.

Ďalej poukázal na ustanovenie § 6 ods. 3 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa účinného do 30.6.2007, § 4 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., § 53 ods. OZ, § 6 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase rozhodovania žalovaného, i od 1.8.2008, ďalej na čl. 8 Smernice Rady 87/102/ES účinnej v čase rozhodovania žalovaného a čl. 16 ods. 1 Smernice Rady 2008/48/ES zo dňa 23.4.2008. Aplikáciou týchto ustanovení na daný skutkový stav dospel k záveru, že krajský súd i žalovaný pochybili pri rozhodovaní o porušení povinnosti nekonať v rozpore s dobrými mravmi. Uviedol, že spotrebiteľská zmluva môže byť v rozpore s dobrými mravmi jednak podľa všeobecného ustanovenia § 39 OZ a osobitne podľa § 6 ods. 3 písm. a/ alternatívne b/ (dnes § 4 ods. 5) zákona o ochrane spotrebiteľa, teda i správny orgán môže v konaní o uložení pokuty rozhodovať len podľa niektorého z týchto dvoch ustanovení. Žalovanému správne orgánu vytýkal, že tak neurobil, pretože vo výroku prvostupňového rozhodnutia sa uvádza len porušenie povinnosti nekonať v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa a vzhľadom k tomu, že krajský súd rozhodnutie žalovaného potvrdil, doposiaľ nedošlo k zákonnej kvalifikácii porušenia povinnosti nekonať proti dobrým mravom.

Poukázal tiež na výpisy poplatkov za predčasné splatenie úveru v iných bankových a peňažných inštitúciách, z ktorých je zrejmé, že kompenzácia výdavkov vzniknutých v dôsledku predčasného splatenia úveru je v bankovej praxi bežná a práve naopak – nepožadovanie kompenzácie je výnimočné a ponúkané spotrebiteľovi ako bonus v rámci trhovej súťaže. V súvislosti s tým považoval argumentáciu súdu o neexistencii kompenzácie výdavkov (súd ich nazval pokutou) za neudržateľnú. Tiež zdôraznil, že súd sa musí vysporiadať s predloženými dôkazmi a musí uviesť dôvody, ktoré ho k rozhodnutiu viedli, pričom krajský súd nepredložil jediný dôkaz o tom, že by vyvíjal akúkoľvek iniciatívu

v súvislosti so zisťovaním situácie na bankovom trhu ohľadom kompenzácie výdavkov pri predčasnom splatení úveru, ani neuviedol, prečo považoval dôkaz žalobcu za nedostatočný, preto nie je zrejmé, na základe čoho dospel k názoru, ktorý sa stal základom jeho rozhodnutia.

Argumentoval, že kompenzácia výdavkov v žiadnom prípade nemôže byť v rozpore so vžitými tradíciami, nakoľko sa v bankovom trhu uplatňuje od nepamäti, a to ako pred rozhodnutím žalovaného, tak aj po ňom. Toto konanie podľa neho nemôže vykazovať znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky, pretože po tom, čo bolo dlhodobo akceptované na bankovom trhu, bolo aj výslovne inkorporované do legislatívneho znenia ustanovenia čl. 16 ods. 2 Smernice 2008/48/ES. Zdôraznil, že v skutočnosti je právny aj skutkový stav taký, že kompenzácia výdavkov bola zaužívaná a legálna aj pred účinnosťou Smernice 2008/48/ES (zákon č. 258/2001 Z.z.), no v dôsledku absencie maximálne prípustnej hranice tejto kompenzácie bola táto otázka následne výslovne a podrobne upravená. Od účinnosti Smernice č. 2008/48/ES sú v rozpore so zákonom kompenzačné výdavky, ktoré prekračujú maximálne prípustnú výšku ustanovenú v čl. 16 ods. 1 a 2 smernice, resp. v Slovenskej republike § 6 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. Pred účinnosťou týchto noriem však neexistovala žiadna pevne stanovená hranica, nad ktorú by výška kompenzačných výdavkov bola v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa žalobcu by kompenzačné výdavky boli v rozpore s dobrými mravmi, ak by vytvárali značnú nerovnováhu v právach spotrebiteľa a dodávateľa, no v danej veci bola v zmluve zakotvená maximálna výška týchto výdavkov v sume 1 000 Sk (32 €) – 5 % zo sumy pôžičky pri celkovej pôžičke 20 000 Sk (664 €) a pri celkovej sume, ktorú bol spotrebiteľ povinný vrátiť 30 144 Sk (1 000,60 €).

Krajskému súdu vytýkal, že nevenoval pozornosť skutočnosti, že predmetom podnikania žalobcu je predaj peňazí a jeho ziskom je rozdiel medzi požičanou a vrátenou sumou, pričom nie je možné vopred predpokladať, kedy spotrebiteľ využije svoje právo predčasného splatenia pôžičky a v praxi je možné, že spotrebiteľ by dostal pôžičku i zadarmo, hoci poskytovateľ pôžičky na jej poskytnutie vynaložil preukázateľne určité náklady. Práve z tohto dôvodu bola v bankovej praxi zavedená kompenzácia výdavkov, ktorá aspoň sčasti pokryje výdavky poskytovateľa pôžičky spojené s takto predčasne splatenou pôžičkou.

Zdôraznil, že dôležitým faktorom je to, aby nedošlo k nespravodlivému zvýhodneniu niektorej zo strán.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Zotrval na svojom názore, že správne rozhodnutie bolo vydané na základe spoľahlivo zisteného skutkového stavu vyplývajúceho z inšpekčných záznamov z 16.3.2007, 22.3.2007, 10.4.2007 a 12.4.2007 a že postih žalobcu bol odôvodnený.

Námietku žalobcu, že zo správneho rozhodnutia nie je zrejmé, podľa akého zákona žalovaný postupoval, nepovažoval za dôvodnú, nakoľko je zrejmé, že išlo o zákon č. 634/1992 Zb.

Ako nedôvodnú tiež označil námietku žalobcu, že vo veci doteraz nedošlo k zákonnej kvalifikácii porušenia povinnosti nekonat' v rozpore s dobrými mravmi, pretože § 6 ods. 3 uvedeného zákona upravuje samotný zákaz pre predávajúceho, ktorý žalobca porušil a preto bolo toto ustanovenie uvedené vo výroku rozhodnutia. Dodal, že ďalšie znenie tohto ustanovenia bolo použité ako výkladové pravidlo, podľa ktorého možno dospieť k záveru, či v danom prípade skutočne došlo k porušeniu zákazu vyplývajúceho z § 6 ods. 3 zákona alebo nie.

Dôkazy predložené žalobcom považoval za svedčiace v jeho neprospech, pretože zo žiadneho z nich nevyplýva, že by akýkoľvek poskytovateľ spotrebiteľského úveru vychádzal pri počítaní výšky poplatku pri predčasnom splatení úveru z celkovej sumy pôžičky. Takýto spôsob výpočtu poplatku rozhodne nemožno označiť za bežnú prax na slovenskom trhu. Konštatoval, že v čase posudzovania prípadu absentovala v našej legislatíve úprava spôsobu a výšky počítania poplatku za predčasné splatenie spotrebiteľského úveru a preto bolo možné označiť spôsob výpočtu zo stany žalobcu, ktorý bol výrazne v rozpore so zvyklosťami a praxou zaužívanou na slovenskom trhu, za rozporný s dobrými mravmi. Zdôraznil, že žalobcom predložené doklady nasvedčujú tomu, že iní veritelia pri úprave možnosti predčasného splatenia úveru vychádzajú predovšetkým z toho, že uvedené je právom spotrebiteľa a v prípade určenia výšky poplatku vychádzajú len z predčasne splatenej čiastky úveru (nie z celej sumy pôžičky ako žalobca), čo je aj

v súlade s poslednou novelou zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorá stanovila jednotný postup veriteľov pri predčasnom splatení spotrebiteľského úveru.

Na záver poukázal na výšku ním uložených sankcie, ktorá podľa neho potvrdzuje, že napadnutými rozhodnutiami nebol spochybnený poplatok ako taký, ale spôsob jeho výpočtu; v opačnom prípade by bola pokuta niekoľkonásobne vyššia s ohľadom na to, že predmetom posudzovania bolo 6 zmlúv o poskytnutí bezúčelovej pôžičky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v intenciách dôvodov podaného odvolania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) s tým, že rozsudok verejne vyhlásil dňa 9. novembra 2010 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu o zamietnutí žaloby, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa o uložení pokuty žalobcovi pre porušenie § 6 ods. 3 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného a súčasne rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a konania, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzali, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Účelom zákona o ochrane spotrebiteľa bolo ustanoviť niektoré podmienky podnikania významné pre ochranu spotrebiteľa, úlohy verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa a oprávnenia spotrebiteľov, združení spotrebiteľov alebo iných právnických osôb založených na ochranu spotrebiteľa. Tento zákon sa vzťahuje na predaj výrobkov a poskytovanie služieb

v prípadoch, keď k plneniu dochádza na území Slovenskej republiky (§ 1 ods. 1, 3 zákona o ochrane spotrebiteľa).

Podľa § 6 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa predávajúci je povinný vo vzťahu k spotrebiteľovi dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v poskytovaní tovarov a služieb ustanovenú osobitným zákonom. Predávajúci najmä nesmie odmietnuť predat' spotrebiteľovi výrobky, ktoré má vystavené alebo inak pripravené na predaj, alebo odmietnuť poskytnutie služby, ktoré je v jeho prevádzkových možnostiach; nesmie takisto viazať predaj výrobkov alebo poskytnutie služieb na predaj iných výrobkov alebo poskytnutie iných služieb, pokiaľ nejde o obmedzenie rovnaké pre všetky prípady a v obchodnom styku obvyklé. To neplatí v prípadoch, v ktorých spotrebiteľ nespĺňa podmienky, ktoré musí spĺňať podľa osobitných predpisov (Zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov - antidiskriminačný zákon).

Podľa § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa **predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie konanie, ktoré**

- a) **je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby,**
- b) **môže privodiť ujmu účastníkovi obchodného vzťahu pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe a pri ktorom sa využíva najmä omyl, leš', vyhrážka, výrazná nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.**

Podľa § 22 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa dozor a kontrolu nad dodržiavaním povinností ustanovených týmto zákonom vykonávajú obce a orgány dozoru a kontroly podľa osobitných predpisov (§ 3 zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 284/2002 Z.z.). Ak nie je možné pôsobnosť orgánov dozoru a kontroly takto určiť, je na výkon dozoru a kontroly príslušná Slovenská obchodná inšpekcia.

Podľa § 24 ods. 1, 6 zákona o ochrane spotrebiteľa za porušenie povinnosti ustanovenej týmto zákonom uložia orgány príslušné podľa osobitného predpisu predávajúcemu, výrobcovi, dovozcovi alebo dodávateľovi alebo osobám uvedeným v § 27 pokutu až do výšky 2 000 000 Sk. Za opakované porušenie povinnosti v priebehu jedného roka možno ukladať pokutu až do výšky 5 000 000 Sk.

Pri určení výšky pokuty sa prihliada najmä na charakter protiprávneho konania, závažnosť veci, spôsob, dĺžku trvania a následky porušenia povinnosti a mieru zavinenia.

Odvolaací súd zo spisu krajského súdu ako aj z administratívneho spisu žalovaného zistil, že Inšpektorát SOI v Prešove pre Prešovský kraj vykonal u žalobcu kontrolu dodržiavania ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch tak, ako to vyplýva z inšpekčných záznamov zo 16.3.2007, 22.3.2007, 10.4.2007 a 12.4.2007.

V zázname zo dňa 16.3.2007 je uvedené, že preverení dodržiavania podmienok ponuky spotrebiteľského úveru bolo zistené, že základná informácia o poskytovaní spotrebiteľského úveru, najmä o výške ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej ako „RPMN“) nebola zverejnená, čím žalobca nedodrжал svoju povinnosť vyplývajúcu z § 3 ods. 3, 4 zákona č. 258/2001 Z.z. K záznamu zo dňa 22.3.2007 je pripojených 6 spotrebiteľských zmlúv, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť záznamu zo dňa 16.3.2007; žiadne zistenia porušení povinností žalobcom v tomto zázname nie sú uvedené.

Zo záznamu zo dňa 10.4.2007 vyplýva, že žalobca v rozpore so zákonom č. 258/2001 Z.z. požaduje od spotrebiteľa poplatok z dôvodu splatenia spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti; rozhodnutie spotrebiteľa je jeho právom, ktoré si uplatňuje v zmysle zákona a nesmie mať charakter sankcie, resp. poplatku. Záznam zo dňa 12.4.2007 je pokračovaním záznamu zo dňa 12.4.2007 a vyplýva z neho, že bola zistená nesprávna informácia pri preverení RPMN, pri konštatovaní, že týmto údajom nedochádza k poškodeniu spotrebiteľa. Žalobcovi ako kontrolovanému subjektu bolo uložené okrem iného aj dodržiavanie práv spotrebiteľa pri splatení spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z.

Žalobca sa vyjadril k inšpekčnému záznamu podaním zo dňa 11.5.2007 tak, že k uloženej povinnosti dodržiavať práva spotrebiteľa pri splatení spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa zákona č. 25/2001 Z.z. uviedol, že zákon veriteľovi nezakazuje dohodnúť s klientom postup resp. podmienky, za ktorých môže dôjsť k predčasnemu splateniu a týmto postupom práva spotrebiteľa neporušuje.

Na základe vykonanej kontroly žalovaný doručil dňa 18.5.2007 žalobcovi oznámenie o začatí správneho konania zo dňa 17.5.2007 (17.4.2007 ?) z dôvodu, že žalobca nezabezpečil dodržiavanie povinností predávajúceho nekonať v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa a žalobcu poučil o jeho právach v zmysle § 33 ods. 2 SP.

Na uvedené oznámenie reagoval žalobca podaním zo dňa 22.5.2007, v ktorom namietal, že v žiadnom z citovaných inšpekčných záznamov nebol nedostatok „nekonať v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa“ zdokumentovaný a takéto konanie mu nebolo v žiadnom zázname ani vytýkané, preto mu nebolo zrejmé, aké konanie žalovaný považoval za konanie proti dobrým mravom.

Následne prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. P/0232/07/07 zo dňa 29.6.2007 uložil žalobcovi podľa § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa peňažnú pokutu v sume 15 000 Sk, pre porušenie § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, z dôvodu, že kontrolou inšpektormi SOI vykonanou u žalobcu v dňoch 16.3.2007, 22.3.2007, 10.4.2007 a 12.4.2007 bolo zistené, že žalobca porušil zákaz konania v rozpore s dobrými mravmi, keď so spotrebiteľmi pre prípad splatenia spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti v zmysle § 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) vo Všeobecných obchodných podmienkach (ďalej klen „VOP“), ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o pôžičke, dohodoval v bode 12 v časti „Poplatky, pokuty, sankčné úroky“ poplatok vo výške 5% z pôžičky, minimálne vo výške 500 Sk. Správny orgán prvého stupňa konštatoval, že žalobca týmto konaním mohol privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, pri ktorom sa využíva výrazná nerovnosť zmluvných strán. Z odôvodnenia rozhodnutia ďalej vyplýva, že s poukazom na § 6 zákona o spotrebiteľských zmluvách a čl. 8 Smernice EÚ 87/102/EHS je spotrebiteľ oprávnený jednostranne zrušiť svoje záväzky, ktoré mu vyplývajú z úverovej zmluvy pred uplynutím doby určenej zmluvou,

čo znamená, že spotrebiteľ má právo splatiť poskytnutý úver pred dohodnutým dátumom splatnosti a zároveň má spotrebiteľ právo i na zníženie celkových nákladov spojených s poskytnutím spotrebiteľského úveru vrátane úroku, ktorý je v zmysle § 2 písm. c/ zákona o spotrebiteľských úveroch zahrnutý do celkových nákladov. Prvostupňový správny orgán ďalej poukázal na to, že aplikáciou § 544 OZ, § 3 ods. 1 OZ a § 39 OZ na zistený skutkový stav dospel k záveru, že spotrebiteľ mal tzv. poplatok vo výške 5 % z pôžičky, minimálne 500 Sk, ktorý vykazuje všetky pojmové znaky zmluvnej pokuty v zmysle § 544 OZ, zaplatiť pre prípad uplatnenia svojho práva v zmysle § 6 zákona o spotrebiteľských úveroch, čo nie je v súlade s účelom sledovaným inštitútom zmluvnej pokuty, či akejkol'vek sankcie, ktorej účelom je sankčne postihovať toho účastníka zmluvy, ktorý zmluvu poruší. **Takéto konanie, ktorým si žalobca zmluvne zabezpečil sankciu pre prípad uplatnenia práva priznaného spotrebiteľovi zákonom, nebolo podľa správneho orgánu v súlade s dobrými mravmi a takúto podmienku zmluvy možno považovať za podmienku, ktorá sa svojim obsahom a účelom prieči dobrým mravom.** Argumentoval tiež tým, že § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa výslovne určuje, aké konanie je v rozpore s dobrými mravmi, no pri hodnotení konania predávajúceho treba vychádzať zo všeobecného ponímania pojmu „dobré mravy“, pod ktorým možno rozumieť pravidlá morálneho charakteru všeobecne platné v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. **Nedodržanie dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe správny orgán videl v zakotvení takej podmienky v zmluve, ktorá právo spotrebiteľa na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti sankcionuje.**

Žalovaný správny orgán preskúmaným rozhodnutím na základe odvolania žalobcu uvedené rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa potvrdil a odvolanie žalobcu zamietol. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi dôvodmi prvostupňového správneho rozhodnutia. Podľa jeho názoru **dojednanie takéhoto poplatku nekorešponduje s právom spotrebiteľa vyplývajúcim z § 6 zákona o spotrebiteľských úveroch, ktoré spotrebiteľa oprávňuje k splateniu spotrebiteľského úveru pred lehotou jeho splatnosti, vzbudzuje to predstavu o sankcii či potrestaní spotrebiteľa za využitie svojho práva, najmä s ohľadom na výšku dojednaného poplatku, ktorý sa počíta navyše z celkovej výšky pôžičky.** Uviedol, že takýmto spôsobom si poskytovateľ pôžičky vykompenzuje vo veľkej miere sumu zodpovedajúcu úrokom, ktoré by od spotrebiteľa nebol oprávnený požadovať v prípade

predčasného splatenia pôžičky. K dôkazom predloženým žalobcom (cenníky bankových inštitúcií), ktoré mali svedčiť o tom, že dohodnutie poplatkov za predčasné splatenie úveru je bežnou praxou, uviedol, že žiadne z týchto dokladov nenasvedčuje tomu, že by ktorákoľvek z bankových inštitúcií stanovovala a zaväzovala spotrebiteľa uhradiť akúsi pokutu za využitie svojho práva na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou jeho splatnosti. Dodal, že z týchto cenníkov vyplýva, že bankové inštitúcie účtujú poplatok spojený s nákladmi za predčasné splatenie úveru zo základu, ktorý tvorí predčasne splatená suma.

Žalobca v žalobe proti rozhodnutiu žalovaného namietal, že žalovaný sa nedostatočne vysporiadal s odôvodnením porušenia § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, nedostatočne posúdil predložené dôkazy, že uplatnenie si poplatku za predčasné splatenie je v oblasti úverov zaužívaná prax a zvyklosť. Vytýkal správne orgánu jeho záver, že poplatok považoval za zmluvnú pokutu ako i to, že ničím nepreukázal, v čom malo spočívať jeho konanie ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa. Zdôraznil, že žiaden predpis nezakazuje veriteľovi žiadať od spotrebiteľa poplatok za predčasné splatenie a v súvislosti s tým poukázal aj na novelizovaný zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý stanovil jednotný rámec pre uplatňovanie si poplatku za predčasné splatenie úveru.

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo uloženie sankcie žalobcovi správnym orgánom za porušenie povinností vyplývajúcich mu z ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa.

Podľa § 250i ods. 3 OSP pri preskúvaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa názoru odvolacieho súdu správne orgány dôvodne podriadili vzťahy týkajúce sa predmetných zmlúv pod režim zákona č. 634/1992 Zb., čo je zrejmé už z prvostupňového správneho rozhodnutia a súd prvého stupňa nepochybil, keď sa s týmto záverom stotožnil. Podľa prechodných ustanovení (§ 29) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov sa konania začaté do 30.6.2007 dokončia podľa doterajších predpisov.

Spornou nebola skutočnosť, že išlo o spotrebiteľské zmluvy, v ktorých žalobca so svojimi klientmi – dlžníkmi dohodol pre prípad splatenia spotrebiteľského úveru pred lehotou jeho splatnosti určitý poplatok.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa krajský súd v predmetnej veci nezaoberal dostatočne žalobnými námietkami, že v bankovom sektore je dohodnutie poplatkov za predčasné splatenie spotrebiteľského úveru bežnou praxou, čomu svedčia aj ním predložené cenníky služieb rôznych bánk a spoločností, a ani tvrdením, že z rozhodnutí správnych orgánov nie je zrejmé, v čom sa malo prejaviť konanie žalobcu v rozpore s dobrými mravmi.

Správny orgán rozhodnutie o uložení pokuty oprel o zistenia vyplývajúce zo štyroch inšpekčných záznamov. Podľa zistení odvolacieho súdu je poplatok za predčasné splatenie úveru spomenutý len v jedinom z týchto záznamov a to v zázname zo dňa 10.4.2007, kde inšpektor uviedol, že: **kontrolovaný subjekt „požaduje od spotrebiteľa poplatok z dôvodu splatenia spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti; rozhodnutie spotrebiteľa je jeho právom, ktoré si uplatňuje v zmysle zákona a nesmie mať charakter sankcie, resp. poplatku“**. V žiadnom z inšpekčných záznamov nie je uvedené, že práve toto konanie je konaním v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona. V oznámení o začatí správneho konania **žalovaný vôbec nešpecifikoval konanie, ktorým sa mal podľa zistení inšpektorov žalobca dopustiť porušenia svojej zákonnej povinnosti nekonať v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona.**

Podľa názoru odvolacieho súdu z odôvodnení rozhodnutí správnych orgánov oboch stupňov vyplýva, že pokuta bola žalobcovi uložená **pre porušenie povinnosti nekonať v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, ktoré žalované správne orgány videli v tom, že žalobca pre prípad predčasného splatenia spotrebiteľského úveru požadoval od dlžníkov určitý poplatok** (bližšie definovaný v bode 12 VOP). **Dôvodom uloženia sankcie** teda nebola výška a spôsob výpočtu tohto kompenzačného poplatku, ako tvrdil žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu proti rozsudku krajského súdu, ale **jednoznačne samotné požadovanie kompenzačného poplatku, ktoré podľa žalovaného bolo v rozpore s dobrými mravmi a ktoré nekorešpondovalo s právom spotrebiteľa predčasne splatiť spotrebiteľský úver.**

Žalobca už v správnom konaní namietal toto tvrdenie žalobcu a ako dôkaz predložil cenník služieb rôznych peňažných ústavov a inštitúcií tvrdiac, že požadovanie istého kompenzačného poplatku pri predčasnom splatení spotrebiteľského úveru síce nebolo (v rozhodnom období) zakotvené v slovenskom právnom poriadku, no v praxi bolo bežné. V súvislosti s tým poukazoval i na aktuálnu právnu úpravu tohto inštitútu ako v práve EÚ, tak i vo vnútroštátnom právnom poriadku. S týmito námietkami sa však žalovaný v odôvodnení druhostupňového správneho rozhodnutia vôbec nezaoberal, len konštatoval, že „dojednanie uvedeného poplatku nekorešponduje s právom spotrebiteľa vyplývajúcim z § 6 zákona o spotrebiteľských úveroch, ktoré spotrebiteľa oprávňuje k splateniu spotrebiteľského úveru pred lehotou jeho splatnosti“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na rozdiel od súdu prvého stupňa považuje námietku žalobcu o bežnej praxi v požadovaní kompenzačných výdavkov pri predčasnom splatení spotrebiteľského úveru za dôvodnú. Svedčia o tom žalobcom predložené cenníky služieb peňažných inštitúcií, ako aj skutočnosť, že právo veriteľa požadovať takéto kompenzačný poplatok bol zakotvený v oboch neskorších zákonoch o ochrane spotrebiteľa (§ 16 zákona č. 129/2010 Z.z. a § 6 zákona č. 258/2001 Z.z.) s tým, že bola stanovená aj výška, resp. spôsob výpočtu tohto poplatku. Žalobca v kontrolovaných spotrebiteľských zmluvách určil sumu poplatku v bode 12 VOP ako 5 % zo sumy pôžičky, minimálne 500 Sk, a práve to, že táto suma nebola určená z predčasne splatenej sumy, ale zo sumy celej pôžičky, malo byť podľa vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcu proti rozsudku krajského súdu dôvodom pre uloženie sankcie žalobcovi, čo malo okrem iného vyplývať aj z výšky tejto sankcie. Žalovaný doslovne v tomto vyjadrení uviedol: „výška pokuty v danom prípade len potvrdzuje, že napadnutými rozhodnutiami žalované správne orgány nespochybnili poplatok ako taký (ak by tomu tak bolo v danom prípade vzhľadom na skutočnosť, že predmetom posudzovania bolo 6 zmlúv o poskytovaní bezúčelovej pôžičky, výška pokuty by predstavovala niekoľkonásobok pôvodne uloženej pokuty), ale spochybnili spôsob jeho výpočtu“. Toto tvrdenie žalovaného sa však nezodpovedá skutočnosti, pretože z odôvodnení oboch správnych rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že dôvodom sankcie bolo **samotné požadovanie tohto poplatku, ktoré podľa žalovaného nebolo bežnou praxou v bankovom**

sektore a bolo v rozpore s dobrými mravmi a ktoré nekorešponduje s právom spotrebiteľa predčasne splatiť spotrebiteľský úver.

Nemožno nechať bez povšimnutia ani tú skutočnosť, že ustanovenie § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa bližšie špecifikuje, čo sa rozumie konaním v rozpore s dobrými mravmi pod písm. a/ a b/, pričom podľa názoru odvolacieho súdu toto ustanovenie treba vykladať ako alternatívne, teda konaním v rozpore s dobrými mravmi je a/ konanie v rozpore so vžitými tradíciami, ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo b/ také konanie, ktoré je spôsobilé privodiť ujmu účastníkovi obchodného vzťahu pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe a pri ktorom sa využíva najmä omyl, lešť, vyhrážka, výrazná nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. Vzhľadom k tomu mal žalovaný správny orgán najneskôr v prvostupňovom správnom rozhodnutí konkretizovať, aké konanie žalobcu považoval za rozporné s dobrými mravmi a to buď preto, že bolo v rozpore so vžitými tradíciami, ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby alebo mohlo účastníkovi obchodného vzťahu privodiť ujmu pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe a pri ktorom sa využíva najmä omyl, lešť, vyhrážka, výrazná nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. Túto skutočnosť žalobca v správnom konaní namietal, no zo strany žalovaného ostali námietky žalobcu bez povšimnutia. Nezaoberal sa nimi ani krajský súd v preskúmvacom konaní.

Preto keď žalovaný uložil žalobcovi sankciu pre porušenie povinnosti nekonať v rozpore s dobrými mravmi podľa § 6 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, teda konanie, ktorým žalobca podľa žalovaného nedodržal dobromyseľnosť, čestnosť, zvyklosti a prax, ktoré žalovaný videl v dohodnutí poplatkov za predčasné splatenie spotrebiteľského úveru, teda v dojednaní zmluvnej podmienky, ktorá istým spôsobom mala sankcionovať právo spotrebiteľa na predčasné splatenie úveru, hoci žalobca predložil dôkazy svedčiacie o bežnej praxi finančných ústavov požadujúcich v prípade predčasného splatenia spotrebiteľského úveru kompenzačné poplatky, s ktorými sa žalovaný správny orgán dostatočne nezaoberal, treba považovať takéto správne rozhodnutie za vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 250j ods. 2 písm. a/ OSP). Na veci nemení nič skutočnosť, že žalovaný správny orgán dodatočne (vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu proti rozsudku krajského súdu)

„spresnil“, v čom malo spočívať konanie žalobcu v rozpore s dobrými mravmi, za ktoré mu bola uložená sankcia.

Podľa názoru odvolacieho súdu správne orgány oboch stupňov tak nevykonali dokazovanie v danej veci v dostatočnom rozsahu pre zistenie skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie vo veci podľa § 46 SP, zo zistených skutkových okolností nevyvodili správny právny záver a ich rozhodnutia nemožno považovať za náležité odôvodnené v zmysle § 47 ods. 3 SP.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ krajský súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol ako nedôvodnú a navyše v argumentácii sa nevysporiadal ani so žalobnými námietkami žalobcu, neboli dané podmienky na potvrdenie rozsudku krajského súdu a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho rozsudok zmenil podľa § 250ja ods. 3 OSP tak, že rozhodnutia žalovaného i prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť úspešnému žalobcovi trovy konania vyčíslené v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len vyhl.) v celkovej sume 246,86 €, ktoré pozostávajú z trov vzniknutých v konaní pred krajským súdom v sume 176,26 € a trov odvolacieho konania v sume 70,60 €.

Trovy konania pred krajským súdom pozostávajú z odmeny za nasledujúce 2 úkony právnej služby a prislúchajúci režijný paušál a to za:

- prevzatie veci dňa 4.1.2008 (§ 14 ods. 1, písm. a/ vyhl.) v sume 1.465,-Sk (48,63 €) a režijný paušál v sume 190,-Sk (6,31 €)
  - podanie žaloby zo dňa 4.1.2008 (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhl.) v sume 1.465,-Sk (48,63 €) a režijný paušál v sume 190,-Sk (6,31 €)
- a zo zaplateného súdneho poplatku za žalobu v sume 2 000 Sk (66,39 €).

Trovy odvolacieho konania predstavuje odmena za 1 úkon právnej služby a to za:

- podanie odvolania zo dňa 11.5.2009 (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhl.) v sume 53,49 € a režijný paušál v sume 6,95 €.

K odmene advokáta prináleží v zmysle § 18 ods. 3 vyhl. aj zvýšenie tarifnej odmeny určenej podľa § 9 až 14f vyhl. o daň z pridanej hodnoty, čo znamená, že advokátovi – platiteľovi DPH, sa za úkony spojené so zastupovaním navrhovateľa realizované do 31.5.2009 zvýši o DPH suma za úkony právnej služby. DPH sa v zmysle právnej úpravy účinnej do 31.5.2009 nepriznáva za náhradu za stratu času, náhradu cestovného ani za režijný paušál. K týmto náhradám možno priznať DPH len za tie, ktoré súvisia s úkonmi uskutočnenými až od 1.6.2009. V danom prípade sa teda zvyšuje len odmena za 1 úkon právnej služby – teda odmena za odvolanie (53,49 €) - o 19%-nú DPH (10,16 €). K ostatným úkonom odvolací súd zvýšenie o DPH priznať nemohol, pretože advokát predložil osvedčenie o registrácii pre DPH vydané dňa 26.11.2008 a navyše si zvýšenie v súvislosti so zastupovaním žalobcu na krajskom súde ani neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 9. novembra 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová